

Værd at vide om

ResPig

Breathe better. Grow better.

PRRS

Introduktion

Porcint Reproduktions- og Respirations Syndrom, også forkortet til PRRS, er en smitsom virus sygdom, der giver problemer med reproduktion og luftveje. PRRS blev påvist første gang i Danmark i 1992, men er med årene blevet udbredt i stort omfang til danske svinebesætninger.

I Danmark forekommer der 2 typer af PRRS virus, en amerikansk og en europæisk, hvoraf det europæiske virus ser ud til at have en mindre anslagskraft end det amerikanske virus. Det antages, at der sker nysmitte til 5-10% af landets

besætninger hvert år, og man regner med, at omkring 75% af de danske besætninger er smittet med enten det ene eller begge typer af PRRS virus¹.

Symptomer

Symptomerne på PRRS kan variere meget fra besætning til besætning. Nogle besætninger mærker slet ikke, at de er blevet smittet, men ser blot en nedgang i produktionsresultaterne i E-kontrollen, mens andre besætninger ser tydelige tegn på, at besætningen er smittet.

Symptomer

Søer

Hos søerne er symptomerne ret tydelige i form af nedsat ædelyst, mere eller mindre konstant feber og nedsat mælkeydelse. Ydermere ser man mange sene aborter eller tidlige faringer og mange omløbere. Ved faring kan der ses døde og mummificerede grise, en stor forekomst af svagfødte grise og en høj pattegrisedødelighed. Pattegrisene vil have flere følgesygdomme så som diarré, ledbetændelser, sodeksem og hjernehindebetændelse.

Slagtesvin

Luftvejsymptomerne kan forekomme i alle aldersgrupper men ses oftest blandt ung- og slagtesvin. Symptomerne kan være svære at opdage, da de tit er langt mere uspecifikke. PRRS hos ung- og slagtesvin kan ses som feber, hoste, nedsat tilvækst og øget dødelighed. Ydermere vil dyrene være mere modtagelige overfor andre luftvejsinfektioner, der samtidig kan blive sværere at kontrollere.

Resultat af PRRS i soholdet

Svagfødt PRRS-gris

Smitteveje

Mellem besætninger

Smitte med PRRS-virus mellem besætninger kan ske ved handel med virus-positive dyr fra smittede besætninger, overføres med sæd fra nysmittede orner eller overføres med personer. PRRS-virus kan bæres med luften over kort afstand, men hvor stor betydning dette har er dog usikkert.

Inden for besætningen

PRRS-virus overføres mellem svin via næsesekret, gødning og sæd. Inkubationstiden er oftest 4-7 dage men kan variere fra 3-28 dage. Virus vil almindeligvis være i blodet i en periode på

4-6 uger, hvor det kan blive udskilt via næsesekret, gødning, sæd og urin og derigennem smitte til andre grise.

Infektionen bliver ofte holdt ved lige i besætningen, ved at ungdyrene smittes. I besætninger, hvor fravænningsstalden ikke er sektioneret, vil de fravænnede grise blive smittet i dette staldafsnit, hvorimod de i systemer med sektionerede fravænningsstalde oftest først vil blive smittet, når de med kontinuerlig indsættelse blandes sammen i ungsvinestalden.

Diagnose

For at stille den rigtige diagnose skal det undersøges, om der er antistoffer mod PRRS-virus i blodet.

Ved blodprøveundersøgelsen kan det ligeledes bestemmes hvilken PRRS-type, der findes i besætningen. Testen kan med stor sikkerhed fastslå, om det er europæisk virus, amerikansk virus eller begge typer, der er til stede i besætningen.

For at klarlægge, hvor i besætningen smittespredningen sker, kan man få lavet en blodprøveprofil. Her udtages blodprøver fra minimum 5 dyr i de forskellige aldersgrupper. Antistoffer mod PRRS-virus kan allerede påvises i blodprøven omkring 8 dage efter, at dyrene er smittede.

Immunitet

Grise der én gang har været smittet med PRRS-virus er almindeligvis beskyttet mod gensmitte og sygdom resten af deres liv mod den samme virustype men kan sagtens blive smittet med en anden PRRS-type.

Ved indkøb af nye dyr er det vigtigt i samråd med dyrlægen at tage stilling til, om man skal købe PRRS-negative eller PRRS-positive dyr og lave en handlingsplan for indsættelse i besætningen.

Behandling og forebyggelse

PRRS er en virussygdom og kan derfor ikke behandles med antibiotika, men i nysmittede besætninger kan man tage forskellige forholdsregler for at mindske tabene.

Aldersgruppe	Forebyggende tiltag
Søer	<ul style="list-style-type: none">• Anvend KS i den akutte fase og løb evt. ekstra søer• Vær ekstra omhyggelig med drægtighedskontrollen• Faringsinduktion bør stoppes• Sørg for mere overvågning ved faring og afliv tydeligt svagfødte grise
Pattegrise	<ul style="list-style-type: none">• Sørg for at alle nyfødte grise får råmælk• Øg overvågningen og afliv utrivelige grise• Kuldujævning kun inden for de første 24 timer• Håndtér grisene mindst muligt især de første levedøgn• Fravæn grisene samtidigt
Smågrise & slagtesvin	<ul style="list-style-type: none">• Anvend konsekvent holddrift – alt ud/alt ind i sektionerede afsnit• Afliv svage grise eller saml dem i separat sygeafdeling• Optimér staldklimaet• Tilse grisene 2 gange dagligt og behandl syge grise

Vaccination

Det er muligt at vaccinere mod PRRS (hvis man har PRRS-virus i besætningen). Det er meget vigtigt at vurdere i samarbejde med dyrlægen, hvorvidt vaccination skal påbegyndes. Vælger man at vaccinere, er det vigtigt, at man anvender en vaccine, der indeholder den type virus, der er i besætningen – europæisk, amerikansk eller i nogle besætninger begge virustyper. Ligeledes er det vigtigt at sammensætte vaccinationsprogrammet således, at det passer til arbejdsgangene, staldforholdene og indkøbsmønstrene.

Komplikationer i forbindelse med andre sygdomme i besætningen

PRRS kan forløbe helt uden symptomer, hvis der ikke optræder andre sygdomme i besætningen, men da en PRRS-infektion gør grisene mere modtagelige overfor andre (bakterielle og virale) sygdomme, vil en PRRS-infektion ofte medføre, at sygdomsudbruddene bliver alvorligere, end de ellers ville have været.

Kilder: 1) Pilegård Larsen, L & Bækbo, P. (2005). Sundhed & sygdom hos svin. Landbrugsforlaget. 288 pp.